

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 417/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou ADAUS, s. r. o., Miletičova 5B, Bratislava, IČO 36 731 544, za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. Juraj Bugala, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 24 C 75/2007-326 z 2. septembra 2014, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 9 Co 120/2015-358 z 9. februára 2017 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 122/2018 z 29. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 24 C 75/2007-326 z 2. septembra 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 9 Co 120/2015-358 z 9. februára 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Cdo 122/2018 z 29. júna 2020 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“). Sťažovateľ zároveň navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľ sa žalobou podanou na okresnom súde a vedenou okresným súdom pod sp. zn. 24 C 75/2007 domáhal proti žalovaným v 1. rade až 3. rade určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – stavbe.

2.1. Okresný súd rozsudkom z 2. septembra 2014 žalobu zamietol, sťažovateľa zaviazal povinnosťou náhrady trov konania vo vzťahu k žalovanému v 2. rade a ostatným žalovaným právo na náhradu trov konania nepriznal.

2.2. Na základe odvolania sťažovateľa krajský súd rozsudkom z 9. februára 2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným v plnom rozsahu priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2.3. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom z 29. júna 2020 dovolanie sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu zamietol podľa § 448 Civilného sporového poriadku s konštatovaním, že nie je dôvodné.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v úvode ústavnej sťažnosti zhrnul podstatu právneho sporu vedeného na okresnom súde na základe ním podanej žaloby o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (stavbe), ktoré mal nadobudnúť zo zmluvy o dielo uzavretej 14. mája 1998. Uvedené odôvodnil tým, že *«predmetom Zmluvy o dielo bol záväzok Sťažovateľa, ako zhotoviteľa, vykonať pre žalovaného 3, ako objednávateľa, dielo, ktorým bolo zhotovenie stavby „Rekonštrukcia a dostavba predajne potravín, [REDACTED]“. Dielo spočívalo v asanácii pôvodnej stavby a vo výstavbe novej stavby o dvoch podlažiach I. etapy, t. j. 1 PP a 1 NP, ako aj vybudovanie vodovodnej prípojky, kanalizácie, plynovej prípojky, prípojky nízkeho napätia. Rozsah rekonštrukcie, ktorá mala byť vykonaná, bol však taký, že sa jednalo o demontáž pôvodnej stavby a opätovné postavenie budovy. Podľa ust. Článku VII ods. 3 a 4 Zmluvy o dielo je Sťažovateľ vlastníkom diela (Nehnutel'nosti), a to až do úplného zaplatenia ceny za dielo. Vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný 3 nezaplatil cenu za dielo, podľa ust. Článku VII ods. 4 Zmluvy o dielo nie je možné, aby nadobudol vlastnícke právo k dielu, a toto ďalej prevádzal (pozn., na žalovaného v 1. a 2. rade).»*.

4. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľ zhrnul závery, ku ktorým dospeli všeobecné súdy v rámci odôvodnení napadnutých rozhodnutí. So závermi napadnutých rozsudkov okresného súdu a krajského súdu polemizuje a uvádza argumenty, prečo *„názor OSBA I (ktorý ako vecne správny potvrdil aj KSBA), spočívajúci v tvrdení, že ustanovenie § 542 (Obchodného zákonníka, pozn.) a s ním súvisiace ustanovenie v Zmluve o dielo je možné použiť len v prípadoch, v ktorých je predmetom zmluvy hnutel'ná vec“* považuje za nesprávny a prečo nesúhlasí ani s argumentáciou *„OSBA I a KSBA, v zmysle ktorej vlastnícke právo na Sťažovateľa neprešlo, nakoľko v danom prípade šlo o rekonštrukciu existujúcej veci a ustanovenie § 542 ods. 3 Obch. zákonníka explicitne vylučuje prevod vlastníckeho práva v tomto prípade.“*

5. Najvyššiemu súdu sťažovateľ vytýka, že „nesprávne vyhodnotil našu argumentáciu, keď uviedol, že sme v dovolaní k rozhodnutiu KSBA nenamietali argumentáciu súdu týkajúcu sa nemožnosti prevodu vlastníckeho práva v zmysle (dispozitívneho) ustanovenia § 543 ods. 3 Obch. zákonníka, keďže ako sme uviedli aj v dovolaní, v nami posudzovanom prípade šlo o zhotovenie novej stavby.“.

6. V závere ústavnej sťažnosti vyjadril sťažovateľ nesúhlas s tým, ako sa súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd vysporiadal s jeho tvrdeniami, že aj napriek absencii výslovného tvrdenia na potvrdeniach od príslušných lekárov, že jeho zdravotný stav mu neumožnil účasť na pojednávaní (na ktorom okresný súd rozhodol v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu), resp. že nebol schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu zúčastniť sa pojednávania, tieto potvrdenia spĺňajú náležitosti na odročenie pojednávania, pretože z nich tieto následky jednoznačne vyplývajú. Napadnutý rozsudok okresného súdu „neobsahuje dostatočne jasné a výstižné vysvetlenie toho, ako sa súd vysporiadal so všetkými tvrdeniami a argumentáciou Sťažovateľa, či ich považoval za preukázané, hodnoverné, resp. prečo nie, akými úvahami a dôkazmi sa riadil, keď posudzoval skutočnosti, vyplývajúce z tvrdení Sťažovateľa, ktoré prevzal do svojho rozhodnutia...“. Z uvedeného podľa názoru sťažovateľa vyplýva, že „zo strany prvostupňového súdu bola Sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred nezávislým a nestranným súdom a navrhovateľovi bolo porušené jeho právo na spravodlivý súdny proces. KSBA aj NSSR sa v otázkach v zmysle tohto článku sťažnosti stotožnili s právnym názorom OSBA I.“.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení v petite ústavnej sťažnosti označených práv napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu, s ktorých závermi nesúhlasí, a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorý v časti nesprávne vyhodnotil jeho argumentáciu a v časti sa stotožnil s názormi súdov nižšej inštancie.

8. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k týmto označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu:

10. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

11. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ aj využil, a jeho odvolacími námietkami sa zaoberal krajský súd ako súd odvolací. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý sťažovateľ využil (a to bez toho, aby v ústavnej sťažnosti tvrdil, že niektorá z jeho dovolacích námietok nebola v dovolacom konaní uplatniteľná), a jeho námietkami sa zaoberal najvyšší súd ako súd dovolací.

12. Z uvedeného dôvodu sa v sťažovateľovej veci uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutým rozsudkom okresného súdu a krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

13. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

13.1. Podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 39 musí obsahovať aj dátum narodenia navrhovateľa, ak ide o fyzickú osobu, identifikačné číslo navrhovateľa, ak ide o právnickú osobu, bydlisko alebo sídlo navrhovateľa, označenie subjektu, proti ktorému návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

13.2. Podľa § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť musí okrem všeobecných náležitostí návrhu na začatie konania podľa § 43 obsahovať a) označenie toho, kto podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, b) označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody, c) označenie základných práv a slobôd, ktorých porušenie sťažovateľ tvrdí, d) konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

14. Bez potreby bližších doktrinálnych záverov k označeným právam sťažovateľa je potrebné konštatovať, že ústavná sťažnosť v tejto časti nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa z nej dalo vyvodiť, ako napadnutý rozsudok najvyššieho súdu mal poškodiť sťažovateľa na ním označených právach, pretože absentuje odôvodnenie, teda argumentácia, relevantné námietky a prezentovanie súvislostí týkajúcich sa porušenia označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu. Zjednodušene povedané, napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, prostredníctvom derogácie ktorého by mohol sťažovateľ dosiahnuť taký účinok aj vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu (ako to zodpovedá reťazcu subsidiarity, na ktorého konci je ústavný súd), nepostačuje len napadnúť, ale je proti jeho obsahu potrebné uplatniť konkrétne (ústavnoprávne relevantné) námietky. Rozhodne nepostačuje vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu strohé konštatovanie, že *„NSSR nesprávne vyhodnotil našu argumentáciu, keď uviedol, že sme v dovolaní k rozhodnutiu KSBA nenamietali argumentáciu súdu týkajúcu sa nemožnosti prevodu vlastníckeho práva v zmysle (dispozitívneho) ustanovenia § 543 ods. 3 Obch. zákonníka, keďže ako sme uviedli aj v dovolaní, v nami posudzovanom prípade šlo*

o zhotovenie novej stavby“, a okolnosť uvedená v závere ústavnej sťažnosti a vzťahujúca sa na otázku neospravedlnenej neúčasti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu na pojednávaní, že „*NSSR sa... stotožnil s právnym názorom OS BA I.*“. Nejde totiž o relevantnú a adresnú argumentáciu atakujúcu najvyšším súdom prezentované závery v ústavnoprávnej rovine. Sťažovateľ nelogicky (poukazujúc na body 10 až 12 odôvodnenia tohto uznesenia) podstatnú časť argumentácie, resp. takmer všetku argumentáciu v odôvodnení ústavnej sťažnosti zameral na atakovanie záverov súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, pričom, vychádzajúc z princípu subsidiarity, malo odôvodnenie jeho ústavnej sťažnosti smerovať predovšetkým k relevantnému spochybneniu záverov súdu dovolacieho.

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že v ústave a v zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, ktorých uplatnenie je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Až na výnimky, ktoré v danej veci nie sú relevantné, je ústavný súd pritom viazaný návrhom na začatie konania (§ 45 zákona o ústavnom súde).

16. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť, v ktorej absentujú konkrétne skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo podľa sťažovateľa dôjsť k porušeniu ním označených práv a slobôd napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu (ústavnoprávne relevantné odôvodnenie ústavnej sťažnosti, pozn.).

17. Vo svojej doterajšej judikatúre ústavný súd už formuloval právny názor (pozri napr. IV. ÚS 359/08), podľa ktorého má nedostatok odôvodnenia sťažnosti (alebo jej časti) významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa v danom prípade navyše zastúpeného kvalifikovaným právnym zástupcom, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Všeobecne formulovaný subjektívny názor sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je dostatočným dôvodom na záver, že mohlo dôjsť k jeho namietanému porušeniu, ak chýbajú objektívne okolnosti, ktoré by dovolili takýto záver formulovať aspoň na účely prijatia sťažnosti na ďalšie konanie.

18. Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom. V tejto súvislosti ústavný súd už opakovane konštatoval, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 43 ods. 1 a § 123 ods. 1) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, ktorých vyslovenia porušenia sa domáha, nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

19. Ústavný súd dodáva, že podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak má návrh na začatie konania uvedený v § 42 ods. 2 písm. f), g), i) až l), n), q), r) a v) odstrániteľné nedostatky, môže ústavný súd vyzvať navrhovateľa, aby v určenej lehote tieto nedostatky odstránil. Ak účastník konania v určenej lehote nedostatky neodstráni, ústavný súd návrh na začatie konania odmietne. Na nedostatky návrhu na začatie konania uvedeného v § 42 ods. 2 písm. a) až e), h), m), o), p) a s) až u) ústavný súd navrhovateľa neupozorňuje.

20. Vzhľadom na to, že nedostatok odôvodnenia, ktoré predstavuje podstatnú náležitosť návrhu na začatie konania pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy, nemožno považovať za odstrániteľný nedostatok v štádiu konania po uplynutí lehoty ustanovenej v § 124 zákona o ústavnom súde, ústavný súd v okolnostiach daného prípadu sťažovateľa na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti spočívajúcich v nedostatočnom odôvodnení ústavnej sťažnosti nevyzýval.

21. Pretože predmetná ústavná sťažnosť v predloženej podobe vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu neobsahuje náležitosti, ktoré na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti obsahovo korešpondujúce s návrhom na rozhodnutie vo veci samej, ústavný súd ústavnú sťažnosť v súlade s § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2021

Libor Duľa
predseda senátu